

és feltétel nélkül nyugalmas életünk és rendszeres tevékenységünk lehetőségének időpontja, mert bár a tanév megnyitására szóló 10998/1943-44.sz. tanker. kir. főigazgatói rendelet az izr. iskolákat is felszólítja atanév elejei teendők elvégzésére, mégis szóbeli rendelkezés alapján iskolánk mindaddig nem kezdheti meg hivatalosan működését, amíg a vallás és közoktatásügyi minisztérium külön rendelettel nem intézkedik. Ezért mai értekezletünket csak ideiglenes jellegűnek és inkább csak megbeszélésnek minősíthetjük.

Tudomásul van.

Az igazgató közli az évvizsga óta érkezett rendeleteket és hivatalos ügyiratokat:

- 8176/1943-44./ Ismeretlen tettes elleni feljelentés./
- 7560/ " / Tanárok foglalkoztatása a kényszerszűnet alatt./
- 8121/ " / A magyar szellemi életnek a zsidó szerzők irói műveitől való megóvása./
- 8091/ " / Gimn. magánvizsgálatok idejének megállapítása./
- 8076/ " / Vizsgaengedélyeknek főigazgatói hatáskörbe való utalása./
- 7077/ " /Az érettségi vizsgálatok ideje és megtartása./
- 7158/ " /Érettségi vizsgálati elnök Bodnár Lajos t.ü. főtanácsos./
- 7162/ " /Magánvizsgálati elnök: Payzon Sándor dr. t.ü. főtanácsos./
- 7060/ " /Rádió-adó és adó-vevő készülékek bejelentése./
- 10998/ " /Az 1944-45.tanév megkezdése./
- 9653/ " / Az izr.vallásfelekezeti és

- iskolai anyakönyvek beszolgáltatása./
- 9665/1943-44./Testnevelés előli felmentések./
- 9298/ " /Rendkívüli javító érettségi vizsga./
- 10260/ " /A magyar szellemi életnek a zsidó szerzők műveitől való megóvása./
- 11001/ " /Légoltalmi riasztó szolgálat megszervezése./
- 10540/ " /A zsidóknak tekintendő tanárok bejelentése. /

Tudomásul van.

Az igazgató közli az évvizsga óta /1944. ápr.4./ történt eseményeket: Az 1943/44. tanév végén nem tarthattunk évvizsga értekezletet. Az időpont történései következtében testületünk tagjai nem gyűlhettek össze. Az írásbeli érettségi vizsgálatok 1944. ápr.12, 13 és 17.-én, a szóbeli vizsgálatok május 1, 2,3 és 4-én voltak Bodnár Lajos tanügyi főtanácsos elnöklése alatt. A magánvizsgálatokat 1944. április 18,19,21 és 24.-én tartottuk meg dr. Payzon Sándor tanügyi főtanácsos elnöklésével. Május 8.-án belügyminiszteri rendeletre 24 óra alatt ki kellett ültetnünk ideiglenes iskolaépületünket /VII., Wesselényi-u.44./, utóbb az épületet nem a belügyminisztérium, hanem a pesti izr. hitközség szükségközháza vette igénybe. Az iskola irodája az izr. elemi iskola VI., Eötvös u.31. sz. alatt levő helyiségeibe kénytelen költözni. Az iskola történetének fontos eseménye volt az anyakönyvek és érettségi törzskönyvek beszolgáltatása a főigazgatóság hivatalába. Ezzel megszűnt az igazgató bizo-

J e g y z ő k ö n y v

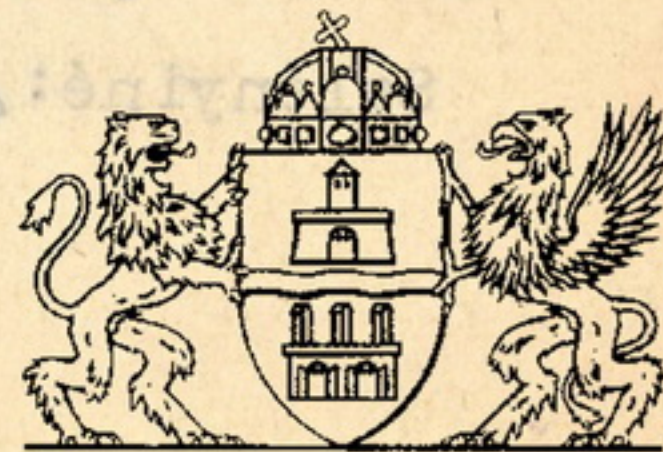
a pesti izr.hitközség ipari leányközépiskolájában 1945.április 3-án az I.osztályos tanulók felvétele tárgyában tartott kiegészítő értekezetről.

Jelen vannak: dr.Zsoldos Jenő igazgató elnöklete alatt a felvételi bizottság tagjai.

T á r g y s o r o z a t :

- I. Elnöki megnyitó.
- II. Beszámoló a kiegészítő orvosi és alkalmassági vizsgálatról.
- III. A felvételi bizottság döntése.

I.Elnöki megnyitó. Az elnök a következőket jelenti: az 1944. szeptember 12-én tartott felvételi vizsgálaton megfelelt 40 tanuló felvételét a tankerületi kir.főigazgató ur 448/1944-45.sz. rendeletével engedélyezte. Az ipari középiskolai tanulmányokra alkalmasnak bizonyult 40 tanuló közül 1944.október 15-ig beiratkozott 39 tanuló. Az október 15-e utáni események következtében sajnálattal feltehető, hogy a beiratkozottak nem jelenhetnek majd meg teljes számban az iskolai előadásokon s ezt a feltevést igazolja az a körülmény is, hogy bár 1945.március 1-én megjelent az iskola felhívása, amelyben jelentkezésre szólította fel az intézet növendékeit; a mai napig összesen csak 12 tanuló jelent meg az iskolában. Ezek a jelenségek indokoltá tették, hogy új felvételi vizsgálatot tartsunk s az újonnan jelentkezett és megfelelt tanulókkal egészítsük ki az I.osztály csekély létszámát.

J e g y z ő k ö n y

a pesti izr. hitközség leánygimnáziuma, a leánygimnázium Személynök-
uccai tagozata és az ipari leányközépiskola tanári testületének 1945.
április 8-án tartott végleges alakuló értekezletéről.

Jelen vannak: Zsoldos Jenő dr. igazgató elnökletével a
leánygimnázium, a Személynök-uccai tagozat és az ipari leányközép-
iskola tanárai Bodor Cecilia, Laubné dr. Dános Erzsébet, Róthné dr. Bán
Margit. Dr. Selényiné dr. Greiner Irén, dr. Timár Magdolna, dr. Trostler
József kivételével.

Az igazgató üdvözli

a tantestület tagjait és megnyitja
az értekezletet. Megnyitó beszéd-
ben visszapillant leánygimnázium-
munk huszonöt éves múltjára. Fejlődé-
sének hullámzó mozzanataira. Fenn-
állása utolsó öt évének súlyos meg-
próbáltatásaira, amidőn minden is-
kolatörténeti esemény a magyar-zsidó
sors hanyatló irányára, új tájéko-
zódás és jövőszemlélet keresésére,
zsidó életünk háborús teherviselé-
sének mértékére utal / az ipari kö-
zépiskola megnyitása, a Személynök-
uccai tagozat megszervezése/. Szám-
ba veszi az iskolánkat ért pótolha-
tatlán károkat. Nemcsak külső esz-
közökben vesztettük el a teremto ne-
velői munka feltételeit, a lélektani
tényezőket is nélkülöznünk kellett.
Ezen a göröngyös uton döbbsent ránk
1944. március 19-ének megrázó pil-
lanata. Majd október 15-ének sötét
délutánja tett pontot izgalmaink

Budapest Főváros Levéltára

VIII.110

üzöttségünk hónapjai után, hogy még istentelenebb rémségekkel szembesítse a megmaradt magyar zsidóságot a benne iskolánk tanárait és ifjúságát. Kandel Sámuel dr. szeretett barátunk martir-halálával olyan úr támadt iskolánk szellemi életében, amelyet talán áthidathat a nyomába lépő akarát, de betölteni nem fog tudni soha. Társa az életben és a halálba vasató uton: dr. Kandel Sámuelné dr. Scheiber Erzsébet kedves kartársunk a végzet kegyetlen akaratából ugyancsak martir-halált szenvedett. Dr. Szebenyi Endréné Mózes Eszter fiatal kollegánk életét gránáttalálat oltotta ki, Wirth Kálmánt iskolánk volt igazgatóját kegyetlen testi és lelki szenvedések vittek sirba. A gettó-élet nyomora következtében hunyt el Szeles Henrik és dr. Kertész Ármán iskolánk egykori két jeles tanára. Halottaink szomorú sorsát számos tanítványunk neve egészíti ki. A viszontlátás reményében gondolunk iskolánk deportált tanáira: Beregi Oszkárné dr. Lázár Piroska, dr. Bródy Imréné Strausz Sára, Gábori Vilmosné Szebenyi Márta, dr. Klein Miklós, dr. Klein Pálné dr. Szendrő Györgyi kedves kartársainkra. A személyi veszteségek mellett szegényebbek lettünk lelkiületi téren is. Sok mindenben csalódtunk: az asszimilációs akarat visszhangtalan fogadtatásában, a neológia őszinteségében, a hagyományos tanító-tisztelet valóságértékében. Mindezek ellenére nekünk az új életkezdés

pillanatában is sub specia aeternitatis kell dolgoznunk.

Az igazgató beszámol az elmúlt időszak iskolai eseményeiről:

1944. szeptember 12-én tartottuk meg az ipari leányközépiszkola I. osztályba lépő tanulók felvételi értekezletét. A tanulókat 1944. szeptember 12-én irtuk be. Leánygimnáziumunk V. osztályaiba, növendékeink 1944. október 13-án és 15-én jelentkeztek. Időközben megjelent a minisztériumnak a zsidó iskolákra vonatkozó rendelete. Ennek értelmében iskolánk továbbműködhetnek, de a magyar nyelvet és történelmet nem zsidó tanároknak kell tanítaniuk. A rendelet szövegét iskolánk nem kapta meg. A rendelet az iskolafenntartóhoz érkezett s az nem küldötte le leánygimnáziumunknak. 1944. október 15-ével megszakadt iskolai életünk. A rémuralom elmúltával, fővárosunk felszabadítása után megkezdtük iskolaépítő munkánkat. Január 29-én találkoztak először tantestületünk tagjai a Bethlen-téri iskolaépületben. Február 10-én megbeszélést tartottunk az ORT / Országos Továbbképző Bizottság/irodájában, március 1-én itt jelentkeztek az ipari leányközépiszkola növendékei. Az ORT helyiségeiben kezdtük meg a tanítást március 5-én. Március 11-én újabb alkalmassági vizsgálatot tartottunk az ipari leányközépiszkolában. A leánygimnázium tanulói 1945. március 13-án

jelentkeztek. A tanítás felváltva folyt az ispari leányiskola növendékeivel, részben az ORT helyiségeiben, részben VII., Erzsébet körut 27. sz. ház IV. emeletén bérelt két helyiségben. Március 15-én a demokratikus Magyarország égboltja alatt idéztük Kossuth, Petőfi, Tancsics Mihály szellemét. Márc. 23-án az Országos Rabbiképző Intézet épületébe költöztek át hét tantárművel s evvel a tanulmányi napi idő meghosszabodott a régi helyiségekben maradt iskolák részére is. Az idén pesszách félünnepén is tanítottunk. Április 1-én különbszeti vizsgálatot, ápr. 2-án pótbeiratást tartottunk.

A tanári testületben a következő változások történtek: dr. Kandel Sámuel, dr. Kandel Sámuelné dr. Scheiber Erzsébet. mártirhalált halt. Dr. Szebenyi Endréné Mózses Erzsébet gránátalálatától elhunyt, Beregi Oszkárné dr. Lázár Piroska, dr. Bródy Imréné Strausz Sára, dr. Klein Miklós, Gábori Vilmosné Szebenyi Márta kollegáink a deportáltak között sinylődnek, Breszlauer Arturné dr. Blau Ilona, Fischer Vilmos küldöldre menekült, dr. Eisenberg Béla még nem jelentkezett, dr. Doánáth Regina, dr. Péter Rózsa állásáról lemondott, Bognár Györgyné Bródy Katalin az iskola fenntartó engedélyével szabadságon van, Laub Gyuláné dr. Dános Erzsébet, Róth Árpádné

dr. Bán Margit betegsége miatt nem kezdheti meg működését. A betegségük miatt távollevő kartársakat a működő szaktanár kollegák helyettesítik. Az igazgató szeretettel üdvözli Pfeifer Györgyné Komor Juliát, mint tanári testületünk új tagját, aki az ellátatlan mennyiségügyi és természettani órákat készségesen vállalta.

Igazgató üdvözli Bokorné Zádor Jolán, Fuchsné dr. Baracs Amália, Fülöpp Jenőné Strompf Jolán kartársakat abból az alkalomból, hogy szolgálati idejük 25. évét betöltötték. Közli a Magyar Pedagógusok szabad Szakszervezetének tájékoztatóját. Jelenti, hogy Kardos Mária vállalta az összekötő szerepét. Az iparoktatási tagozat is belépésre szólítja fel a kartársakat. Felhívja a figyelmet a vallás és közoktatásügyi miniszter 56001/1945. sz. rendeletének az ujságokban közölt részleteire. A rendelet még nem érkezett meg iskolánkhoz. Az osztályokban megszűnik a Hiszekegy imádkoztatása és a szebb jövő-köszöntés. Felkéri az osztályfőnököket, írják össze tanítványaik közül kik lettek áldozatai az üldöztetésnek és ostromnak. Mivel a kivonatossan ismert miniszteri rendelet szerint a tanítás csak három hónapra terjed, utmitatást ad a tananyag feldolgozására: Csak a továbbhaladás szempontjából fontos és lényeges anyagrészletet dolgozzuk fel. Ne kísérelje meg senki a lehetetlent. Elhagyással, rövid rámutatásokkal kell az áthidalandó anyag-

vállalnia. Dr. Péter Rózsa állásáról lemondott. A mennyiségtant Pfeiferné Komor Julia tanítja. Három hónap alatt csak a leglényesebb és legkiemelkedőbb anyagismereti mozzanatokra taníthatjuk meg a tanulókat. A szereteten és együttérzésen megnevesedett tanári munka álljon tanítványaink segítségére, hogy megbirkózhassanak a reájuk háruló feladattal. S arra is kell gondolnunk: az ipari leányközépiskolai tanulóknak tizennégy tárgyból kell elkészülniök a szóbeli vizsgálatra!

II. Osztályfőnöki jelentés. Az osztály létszáma a múlt évihez viszonyítva erősen megcsappant. Tavaly 30 tanuló végezte a III. osztályt. Szeptember-október havában 15 tanuló iratkozott be. Amidőn 1945. március 3.-án megkezdtük az idei tanévet, csak 5 növendéke volt az osztálynak. Ez a szám azóta 19-re emelkedett. Ezek közül állandóan 14 tanuló jár az iskolába. Az osztályban tanító karkársak véleménye szerint is a tanulók készségesen vállalják a megterhelő tanulmányi munkát. Szívesen dolgoznak. Eddigi teljesítményük alapján arra lehet következtetni, hogy minden tőlük telhetőt el fognak követni a sikeres érettségi vizsgálat érdekében. A tanulókat aggasztja a műhelygyakorlati érettségi vizsgálat: nincsenek abban az anyagi helyzetben, hogy a vizsgálatához szükséges ruhaanyagot megvásárolják, a mai viszonyok között a fehérnemű és felsőruha anyagának beszerzése sok száz pengő kiadását jelentené. Ebben a vonatkozásban megnyugtató kijelentést várnak.

Az igazgató kijelenti, ebben a kérdésben személyesen fog eljárni a tankerületi főigazgatóságon. Reméli, a megoldás megnyugtató lesz.

III. Az érettségi vizsgálatra jelentkezett tanulók névsora.

Bohrer Judit
Eisler Györgyi
Engel Zsuzsanna
Eppler Klára
Fischer Zsuzsanna
Friedmann Éva
Hegyí Lili

Réti Ágnes
Salzberger Edit
Spiegel Éva
Spiegel Éva Edit
Ujvári Emma
Virág Ágnes
Wallenstein Veronika.

Angol nyelvből a következő tanulók kívánnak vizsgálatot

tenni:

Bohrer Judit
Eisler Györgyi
Eppler Klára
Fischer Zsuzsanna
Réti Ágnes
Salzberger Edit
Spiegel Edit
Ujvári Emma.

IV. Tudnivalók a jövőre. Az igazgató felkéri a szaktanárokat, hogy 1945. május 20-ig készítsék el az írásbeli érettségi tételleket, hogy a felterjesztés utólagosan közölt időpontjában késedelem nélkül továbbíthassa a tankerületi főigazgatósághoz.

Az igazgató az értekezletet bezárja.

K.m.f.

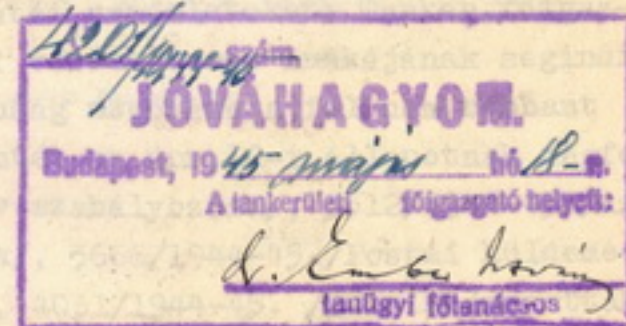
Igazgató

Becsné Adonyi Klára
jegyző.

Bodor: *Bodor Leó*
Eisler: *Eisler Györgyi*
Forgácsné: *Forgácsné Keresi Klára*
Fülöppné: *Fülöppné Keresi Klára*

Glaserné: *Glaserné Keresi Klára*
Kardosné: *Kardosné Keresi Klára*
Pfeiferné: *Pfeiferné Komor Klára*
Tauszig: *Tauszigné Keresi Klára*

Budapest Főváros Levéltára

VIII.110

